

Література:

1. Державно-приватні партнерства: перший досвід роботи за новим законом [Електронний ресурс] – Сайт Канада – Україна. Проект «Регіональне врядування та розвиток». – Режим доступу: http://www.rgd.org.ua/latest_project_news/derzhavno_pryvatni/.
2. Публічно-приватні партнерства: думка експертів [Електронний ресурс] – Офіційний сайт асоціації міст України. – Режим доступу: <http://www.auc.org.ua/news/publicchno-privatni-partnerstva-dumka-ekspertiv>.

ІНВЕСТИЦІЙНИЙ ПРОЦЕС, ЯК ЗАСІБ ПОДОЛАННЯ КРИЗОВИХ ЯВИЩ ПІДПРИЄМСТВ МЕТАЛУРГІЙНОЇ ГАЛУЗІ

Гаврилюк Ю.В.

Державний ВНЗ «Національний гірничий університет»

Багато років поспіль Україна займала провідне місце в світі з виготовлення продукції галузі чорної металургії. Однак за останні п'ять років ми втратили свої позиції, спостерігається стрімкий спад виробництва і на даний момент Україна займає 10 місце в рейтинговому списку виробників-експортерів продукції чорної металургії.

Розглянемо основні чинники, які сприяли зниженню конкурентних переваг вітчизняних підприємств гірничо-металургійного комплексу.

Перш за все, найбільш вагомо на зменшення попиту вплинуло зниження якості вітчизняної продукції в порівнянні з аналогічно продукцією інших держав. Більш ніж 90% металопрокату та сталі виготовлялося конвертерним і мартенівським методами. Однак мартенівський спосіб виплавки сталі не витримує конкуренції, що загострилася на світових ринках після 2008 р. Цей спосіб є досить енерговитратним та екологічно шкідливим. Таким чином зараз переважна більшість сталевих продукції виробляється конвертерним способом. Вихідна продукція є неконкурентоспроможною за своїми властивостями як на внутрішньому, так і на світовому ринку, оскільки такі країни як Японія, США, Китай використовують переважно конверторний і електроплавильний способи для виплавки чавуну та сталі. Електротермічний спосіб перед мартенівським і особливо конверторним має цілий ряд переваг. Цей спосіб дозволяє одержувати сталь дуже високої якості і точно регулювати її хімічний склад. Використання таких способів дозволяє знизити рівень вуглецю і шкідливих домішок – фосфору і сірки, які роблять сталь крихкою і ламкою, що значно покращує властивості металу.

Інша причина – це неконкурентоздатна завищена ціна на металопродукцію. Енергоємність українських металовиробів майже в 1,5 разів вища, ніж у кращих світових виробників. Також значно підвищує собівартість продукції складність проведення розробки родовищ та видобування руди. Низька залізовмістність руди, в порівнянні з такими країнами як Індія, Бразилія, ПАР, потребує додаткових витрат на її збагачення.

Наступною причиною є скорочення внутрішнього споживання вітчизняної металургійної продукції у кризовому періоді. Відбулося падіння виробництва у галузях економіки, що формують основний попит на

металопродукцію. Найглибше падіння було зафіксовано у машинобудуванні, де обсяги виробництва почали знижуватися з кінця 2008 р. Скоротився попит на металопродукцію у будівельній галузі. Також знизилася платоспроможність промислових підприємств внаслідок збільшення кількості збиткових підприємств.

Слід зауважити, що в подальшому, Україна може назавжди залишити список десятки провідних виробників металопродукції. Для підтримання конкурентних позицій необхідно модернізувати металовиробництво відповідно до світових стандартів.

Назріває необхідність впровадження нових технологій, оновлення застарілого обладнання, частина якого складає понад 70% основних фондів та завершення капітального будівництва. Для цього потрібно залучати кредитні ресурси та інвестиції як з боку іноземних інвесторів, так і з боку держави, оскільки галузь чорної металургії є стратегічно важливою і однією із джерел надходження валюти. У 2011 р. обсяг експорту чорних металів з України склав 18,4 млрд дол. на противагу докризового показника 2007 р. у 16,7 млрд дол. Але все ж українська металургія не змогла повністю стабілізуватись від фінансової кризи 2008-2009 років. Вразливість галузі перед наступним можливим падінням цін на сталь є навіть більшою, ніж п'ять років тому. Фізичні обсяги виплавки сталі в мільйонах тон все ще знаходяться на рівні 2003 р. Кращі показники обсягу експорту забезпечуються значно більшими цінами на сталь, ніж в докризові роки.

В умовах фінансової кризи інвестування процесів модернізації та технічного переоснащення металургійних підприємств різко скоротилося: річний обсяг інвестицій в основний капітал в 2009 р. порівняно з 2007 р зменшився на 41%, а прямих іноземних інвестицій – майже в 3,5 разів. На сьогодні підприємства галузі не готові йти на глобальні заходи щодо реконструкції і реорганізації виробництва, а залучені інвестиції переважно спрямовуються на завершення раніше початих проєктів і здійснення короткострокових високорентабельних заходів. Найбільш прийнятними джерелами фінансування при реалізації проєктів модернізації залишаються власні кошти підприємств і позичкові кошти. Однак необхідний обсяг інвестицій у розвиток металургійного комплексу складає понад 13 млрд дол. Слід зазначити, що шлях інтенсивного розвитку галузі потребує значних капітальних втрат на початкових стадіях впровадження проєкту, що відіграє значну роль при пошуках інвесторів.

Проведений аналіз свідчить про значні проблеми, нагромаджені у металургійній галузі України. Для реформування вітчизняної металургійної галузі необхідно створити умови для ефективного використання наукового потенціалу та підвищення ролі держави у реалізації інвестиційно-інноваційної моделі розвитку галузі. Пріоритетами реформ мають бути зменшення енергоємності виробництва, збільшення попиту на внутрішньому ринку на вітчизняну продукцію металургійної галузі, стимулювання експорту, забезпечення конкурентоспроможності металургійної продукції.

Література:

1. Розвиток сектора чорної металургії в Україні // В надзаг.: Світовий банк. – К.: «Міленіум», 2004. – 110 с.
2. Сухоруков А., Собкевич О., Воробйов С. Щодо напрямів реформування металургійної галузі України/ А. Сухоруков, О. Собкевич, С. Воробйов / Аналітична записка [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/435/>.

Науковий керівник: асистент *Пундяк Н.Б.*, Державний ВНЗ «Національний гірничий університет».

МОЖЛИВІ НАПРЯМИ ПОКРАЩЕННЯ ЕКОНОМІКИ ГЕОФІЗИЧНИХ ЕКСПЕДИЦІЙ В УМОВАХ КРИЗОВИХ ЯВИЩ У ГІРНИЧОДОБУВНОМУ КОМПЛЕКСІ УКРАЇНИ

Герасименко Т.В.

Державний ВНЗ «Національний гірничий університет»

Діючі геофізичні експедиції створювалися для вирішення конкретних завдань державного замовлення. Однак в умовах значного скорочення бюджетного фінансування для них виникає нагальна потреба розширення обсягів робіт за рахунок нових ринків збуту сервісних послуг геофізичної спрямованості. Передумовами розширення геофізичних робіт за рахунок прикладного сервісу послуг, необхідних для вирішення наступних основних взаємопов'язаних проблем являються:

1. Скорочення обсягів робіт, що викликає незмінні дії керівництва підприємства по приведення чисельності у відповідність з виконуваними обсягами.

2. Наслідком виконання першої умови є зниження кадрового потенціалу, а тим самим скорочення можливих варіантів використання наявних технічних засобів.

3. Залишення поза зоною уваги деяких робіт, які можуть мати ефективне рішення для інших галузей, наприклад, гірничодобувного комплексу.

Однак таке впровадження в інші виробництва передбачає професійні знання їх технології і залучення фахівців для вірної постановки завдань геофізики і комплексного використання досягнутих результатів.

Так, наприклад, на теперішньому етапі у паливно-енергетичному комплексі існує проблема випередження видобутку вуглеводнів над підготовкою їх запасів.

Таке негативного співвідношення викликано як зниженням обсягів геологорозвідувальних робіт, так і особливостями їх пошуку: великі родовища вже всі розвідані, а більш дрібні знаходяться в складнобудованих геологічних утвореннях. Традиційний підхід вивчення родовищ в таких умовах вже малоефективний, оскільки вимагає проведення великих обсягів сейсмозвідувальних робіт (особливо в модифікації 3Д) при обмежених фінансових можливостях. Зміна ж усталеної технології пошуків дозволить вирішити, здавалося б, несумісні проблеми – наростити обсяги робіт при